

Bilaga till Handikappförbundens remissvar Bostäder att bo kvar i – SOU 2015:85

Autism- och Aspergerförbundets synpunkter

Utredningen omfattar ju inte bostäder som fördelas efter biståndsprövning t.ex. så hålls särskilt boende utanför denna utredning men många personer med funktionsnedsättningar t.ex. autism bor i det vanliga bostadsbeståndet.

Behov i boendet för äldre personer med autism

- Äldre med autism har, precis som andra äldre eller andra med autism, individuellt väldigt olika behov kopplat till boende. De ska, precis som andra äldre, ges stöd att kunna leva kvar i sitt hem så länge som möjligt eller så länge personen önskar det. Precis som andra kan behov av ändrat boende bli aktuellt men då ska självklart alternativ kunna erbjudas precis som för andra.
- När den som t.ex. bor i gruppboende blir äldre måste kompetensen i boendet säkras för att känna igen och hantera sådant som hör till åldrandet. Det ska finnas långsiktig planering och samverkan med hälso- och sjukvård.
- Samtidigt är det viktigt att vara uppmärksam på att boendeformen inte försvårar möjligheten att tillgodose kontinuitet och trygghet i hemmet. När eventuella förändringar i bostadssituationen behövs för *individens* bästa måste det förberedas och planeras noga och ny miljö anpassas utifrån de individuella behoven. Flytt på äldre dagar och invänjning vid ny miljö och nya människor kan vara svåra förändringar för någon med autism, och många gånger ännu mer så för den som är äldre.
- Äldre med autism behöver i boendet individuellt anpassat stöd och/eller specifika bostadsanpassningar t.ex. gällande medicin, vardagssysslor, miljöanpassning, teknikhjälpmedel. Behoven ser mycket olika ut och måste relateras till den enskilde individen.
- För personer med autism kan det vara viktigt var bostaden är placerad. En del har behov av avskilt boende pga. perceptuella och sociala svårigheter.

Tillgänglighetsfrågor

Området kognitiv tillgänglighet, i det här sammanhanget t.ex. kognitiva anpassningar i bostäder, är mycket eftersatt. Utredningen lägger stor vikt vid tillgänglighetsfrågor men det rör enbart fysiska tillgänglighetsanpassningar i bostäder för äldre. Det handlar t.ex. om att förbättra tillgänglighet i befintliga bostadsbeståndet där man vill ta fram ett nationellt system för tillgänglighetsanmärkning av

flerbostadshus utifrån tillgänglighetsinventeringar. Det saknas generellt kunskap om tillgänglighetsfrågor konstateras vidare. Man efterfrågar även forskning på området. Det är mycket viktigt att även området kognitiv tillgänglighet lyfts in tillsammans med övriga tillgänglighetsfrågor som rör bostäder för äldre. Många äldre får försämrade kognitiva förmågor och det finns många personer med kognitiva funktionsnedsättningar t.ex. personer med autism – dessa blir också äldre. Man måste säkerställa att alla äldre har tillräckliga anpassningar etc. i sitt hem också i det här hänseendet. (Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning § 9, 1 a)).

Positivt är att man ser potential kring tekniska hjälpmedel i bostaden (3.4.1 Forskning om samspelet människa – hjälpmedel – teknik – bostad samt 5.2.5 Välfärdsteknologi kan stödja eget boende) men även här behöver kognitiv tillgänglighet finnas med för att få till stånd förändringar inom befintlig lagstiftning t.ex. bygg- och arbetsmiljölagstiftningen.

På konferensen Framtidens LSS-boende (december 2015) konstaterades att det i befintliga bostäder och i planeringsprocessen och byggandet av nya LSS-bostäder (och andra bostäder med för den delen) saknas aspekter kring kognitiv tillgänglighet. Kunskap och forskning saknas men efterfrågas. Vi refererar här bl.a. till Monika Albertsson, Arkitekt SAR och certifierad sakkunnig kontrollant av tillgänglighet, monika.albertsson@sweco.se. Kunskap om bostadsanpassningar o dyl. för personer i behov av kognitiva/fysiska anpassningar (kognitionsfrämjande) i bostaden finns, bl.a. Tina Emet, leg. psykolog, specialist neuropsykologi TE Psykologkonsult AB, tina.emet@orsapsykolog.se.

Bostadsplanering

Det konstateras en fortsatt brist på särskilt boende. Enligt Bostadsmarknadsenkäten 2015 (Boverket) uppgår 122 kommuner att de har underskott, vilket är 45 kommuner fler än året dessförinnan. Då denna del är undantagen i den här utredningen är det av stor vikt att regeringen tillsätter en utredning för att komma till rätta med den ökande bristen på särskilt boenden vilken är alarmerande runt om i landet.

Autism- och Aspergerförbundet

Stockholm 2016-02-17

Anne Lönnermark

Ordförande

genom

Agneta Söder

Ombudsman

08-420 030 57